

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกตามคติความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคล จากวัสดุเหลือใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตงานไม้ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาของเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัย 2) เพื่อพัฒนาเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยที่มีอัตลักษณ์ความร่วมมือ 3) เพื่อศึกษากระบวนการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัย 4) เพื่อประเมินคุณภาพและความพึงพอใจของ โดยผู้วิจัย ได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย เป็นต้น ประมาณ 5,000 คนต่อสัปดาห์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักท่องเที่ยว ใน ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 98 คน ตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane ความคลาดเคลื่อน 10 เปอร์เซ็นต์ โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์หาข้อมูลการหาค่ากรณีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (one-sample test)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น รูปแบบเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยที่มีอัตลักษณ์ความร่วมมือ ประเภทภาชนะเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ได้แก่ ชาม, จาน, แก้วน้ำ, ชุดน้ำชา

ตัวแปรตาม คุณภาพ หมายถึงผลจากการประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มผช. 245/2547 และ ความพึงพอใจ ผลจากการประเมินความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยว

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปประร่วมสมัย ผู้วิจัย จะจำแนกเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. แบบสอบถามนั้นเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพและความพึงพอใจต่อเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปประร่วมสมัย ผู้จำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยและนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1.1 คุณภาพ หมายถึงผลจากการประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มผช. 245/2547 เครื่องเคลือบดินเผาเซลาดอน ว่าด้วยลักษณะทั่วไปดังนี้

1.1.1 มีความประณีต

1.1.2 มีความสวยงาม

1.1.3 มีรูปทรงที่ได้สัดส่วน

1.1.4 ไม่แตก ไม่บิ่น

1.1.5 กรณีเป็นชุดเดียวกัน ต้องมีรูปแบบ ที่กลมกลืนเข้ากันได้

1.1.6 กรณีเป็นชุดเดียวกัน ต้องมีลวดลาย ที่กลมกลืนเข้ากันได้

1.1.7 กรณีเป็นชุดเดียวกัน ต้องมีสี ที่กลมกลืนเข้ากันได้

1.1.8 เครื่องเคลือบดินเผาที่เป็นภาชนะใช้กับอาหาร มีความสะอาด

1.1.9 มีเอกลักษณ์ของความเป็นเครื่องเคลือบดินเผาเซลาดอน

1.1.10 แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชุมชน

1.2 ความพึงพอใจ ผลจากการประเมินความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยว

1.2.1 ความสวยงาม

1.2.2 มีเอกลักษณ์ของการเป็นเครื่องเคลือบดินเผาลังคโลกสุโขทัย

1.2.3 มีอัตลักษณ์ของศิลปประร่วมสมัย

1.2.4 ความแข็งแรง ทนทาน(ไม่แตก หรือ บิ่นง่าย)

1.2.5 ความสะดวก และเหมาะสมในการใช้งานจริง

1.2.6 ภาชนะที่ใช้กับอาหาร มีความสะอาด

1.2.7 รูปแบบแปลกตา น่าสนใจ

1.2.8 ชุดเดียวกัน มีรูปทรงที่เข้ากันได้ดี

1.2.9 ชุดเดียวกัน มีลวดลายและสีที่เข้ากันได้ดี

1.2.10 แสดงให้เห็นถึงการใช้ และการเลือกใช้วัสดุศิลปะในชุมชนมา สร้างสรรค์ ผลงานได้อย่างคุ้มค่า

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ เครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดค่าในการวัดคือ มาตรฐานแบบลิเคิร์ต (Likert-type Scale) ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจมากที่สุด
  - 4 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจมาก
  - 3 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจปานกลาง
  - 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
  - 1 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจน้อยที่สุด
- ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัย แล้วดำเนินการสร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามตัวแปรที่ทำการศึกษ
2. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข
3. ตรวจสอบคุณภาพ เมื่อร่างแบบสอบถามเสร็จแล้วทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index Item of Congruent : IOC) เพื่อพิจารณาว่าแบบสอบถามวัดตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้หรือไม่โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย

1. อาจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบสาขาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. อาจารย์ฐิติ สมบูรณ์เอก อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบสาขาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. อาจารย์ศุภเดช หิมะมาน อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบสาขาออกแบบบรรจุภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน ซึ่งจะพิจารณาความสอดคล้องของคำถาม โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

- + 1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์
- 0 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์
- 1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

โดยข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะปรับปรุงเอกสารเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขในส่วนของรูปแบบและการนำไปใช้ให้มีความเหมาะสม เพิ่มเติมทางด้านการจัดวางองค์ประกอบโดยรวมของงานให้เหมาะสม

4. ทำการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

1. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยทำการค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ ตำราเรียน รายงาน วิทยานิพนธ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิด และศึกษาถึงความเชื่อทั่วไป โดยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆดังนี้

- 1.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- 1.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก
- 1.3 ร้านค้าจำหน่ายสินค้าประเภทไม้ในตำบลเมืองเก่าอำเภอเมืองจังหวัดสุโขทัย
- 1.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)
- 1.5 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

2. ขั้นตอนของการศึกษา (Process of the study)

2.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น และเอกสารชั้นรองที่เกี่ยวกับเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัย

2.2 เข้าไปสอบถามและทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับช่าง และผู้ประกอบการ ในชุมชนที่มีความรู้ด้านเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัย

2.3 จัดหมวดหมู่ของข้อมูลทั้งที่ได้จากเอกสารและการสำรวจ

2.4 ดำเนินการวิจัย โดยศึกษาในหัวข้อต่างๆที่กำหนดไว้ โดยการนำข้อมูลต่างๆมาตรวจสอบและวิเคราะห์ เพื่อนำไปประยุกต์ในการทำให้ เครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์

ศิลปะร่วมสมัย โดยร่างแนวคิดและการสรุปแนวคิดรวบยอดของเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มี
 อัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบทั้งหมด 5 ชุด จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ
 วิเคราะห์ทั้งทางด้านความเหมาะสมและรูปแบบของผลิตภัณฑ์โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญดังนี้

2.4.1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องเคลือบดินเผาจำนวน 5 คน

1) อาจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและ
 การออกแบบสาขาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) อาจารย์ศุภเดช หิมะมาน อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและ
 การออกแบบสาขาออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 นเรศวร

3) อาจารย์ศรศิลป์ ไสภณสกุลวงศ์ ประธานหลักสูตรออกแบบผลิตภัณฑ์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

4) อาจารย์จรัญญา พหลเทพ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและ
 การออกแบบสาขาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5) นายอนุรักษ์ บุญคง โนนนาเซรามิก อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขในส่วนของคุณภาพเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มี
 บางชุดกว้างไป บางชุดเล็กไป ลวดลายที่ออกแบบควรมีเนื้อหา ชัดเจนกว่านี้ โดยเพิ่มลวดลายปลา
 ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสุโขทัยเข้าไป รูปทรงและรูปแบบในบางชุดควรมีความแปลกใหม่

หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มี
 อัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัยมีทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เป็นการ ใช้การเคลือบเซลาดอลแบบสุโขทัย
 โดยใช้รูปทรงเป็นสมัยใหม่ ชุดที่ 2 รูปทรงแบบสากล สีขาวดูหรูหรา เขียนลายทอง พรรณพฤกษา
 แบบสุโขทัย ชุดที่ 3 รูปทรงอิสระแบบเรียบง่าย พริ้วไหว เคลือบที่โมทนา มีลวดลายปลา แบบตัด
 ทอน ของสุโขทัย

2.5 ประเมินผลงานการออกแบบที่ได้จากการผลิต เครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มี
 อัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัยมีทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เป็นการ ใช้การเคลือบเซลาดอลแบบสุโขทัย
 โดยใช้รูปทรงเป็นสมัยใหม่ ชุดที่ 2 รูปทรงแบบสากล สีขาวดูหรูหรา เขียนลายทอง พรรณพฤกษา
 แบบสุโขทัย ชุดที่ 3 รูปทรงอิสระแบบเรียบง่าย พริ้วไหว เคลือบที่โมทนา มีลวดลายปลา แบบตัด
 ทอน ของสุโขทัย เพื่อทำการประเมินคุณภาพเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปะร่วม
 สมัยโดยผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องเคลือบดินเผา และ
 ผู้ประกอบการ

2.5.1 ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 4 คน

1) อาจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบสาขาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) อาจารย์ฐิติ สมบูรณ์อเนก อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบสาขาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3) อาจารย์ศุภเดช หิมะมาน อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบสาขาออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

4) อาจารย์ศรศิลป์ ไสภณสกุลวงศ์ ประธานหลักสูตรออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2.5.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องเคลือบดินเผา จำนวน 3 คน

1) อาจารย์จรัญญา พหลเทพ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบสาขาออกแบบทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) นายอนุรักษ์ บุญคง โฆษนาเซรามิก อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

3) นางอนงค์นาถ นิลเต่า กลุ่มเซรามิคบางแก้ว ตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

2.5.3 ผู้ประกอบการเจ้าของร้านในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 3 คน

1) นายสุเทพ พรหมเพชร ผู้ประกอบการเจ้าของร้าน สุเทพสังคโลก

2) นางสุดสุดา เขียวบาง ผู้ประกอบการเจ้าของร้าน บัวสังคโลก

3) นางสาวอุษา ทัพหลิวเวทย์ ผู้ประกอบการเจ้าของร้าน อุษาสังคโลก

2.6 ประเมินผลงานการออกแบบที่ได้จากการผลิต เครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัยจากกลุ่มตัวอย่าง ของนักท่องเที่ยว ใน ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 98 คน เพื่อทำการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัยให้มีอัตลักษณ์ศิลปะร่วมสมัย

2.7 วิเคราะห์ทั้งหมด

2.8 เขียนรายงาน

2.9 เผยแพร่งานวิจัย

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

นำข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งทำการสำรวจความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค พร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับมาแปรผลเพื่อสรุปข้อมูลต่างๆ โดยการคำนวณหาค่าร้อยละและการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต

สำรวจความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบและพัฒนาขึ้น พร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับมาแปรผลเพื่อสรุปข้อมูลต่างๆ โดยการคำนวณหาค่าร้อยละและการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต

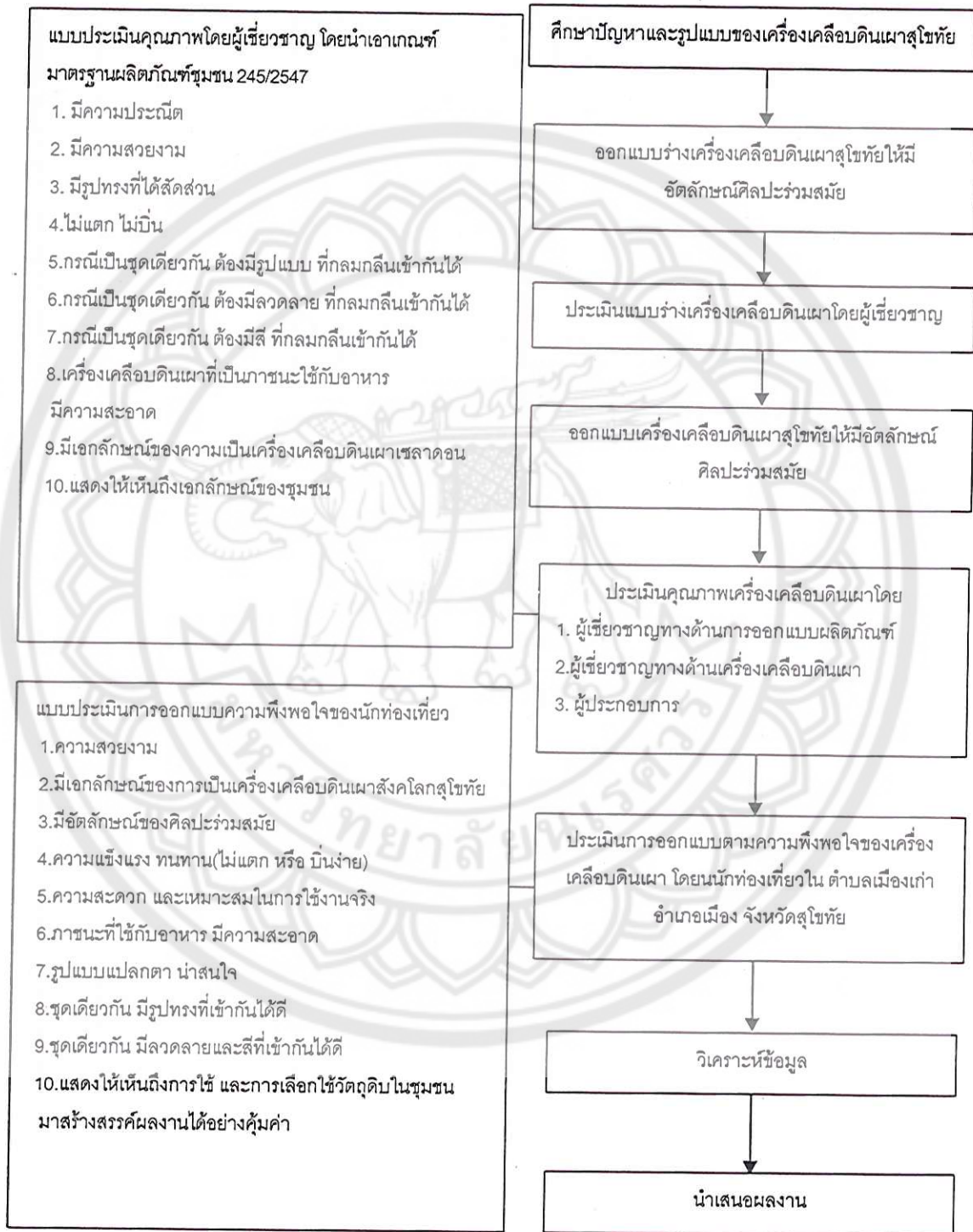
เกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจมากที่สุด	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.50-5.00
4 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจมาก	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.50-4.49
3 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจปานกลาง	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.50-3.49
2 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจน้อย	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.50-2.49
1 หมายถึง ระดับของความพึงพอใจน้อยที่สุด	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00-1.49

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับความคุณภาพและความพึงพอใจและประเมินใช้เกณฑ์มาตรฐานชุมชน 245/2547 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เครื่องปั้นดินเผาเซลาดอน จะใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percent) ค่าเฉลี่ย(Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของเครื่องเคลือบดินเผาสุโขทัย เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ พึงพอใจมาก (ระดับ3.50) โดยใช้วิธีการหาค่ากรณีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (One – Sample Test)

สรุปขั้นตอนและวิธี ในการดำเนินการวิจัย

ภาพ 21 สรุปขั้นตอนและวิธี ในการดำเนินการวิจัย